

ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЛЬВІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В МЕЖАХ ДОСЯГНЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

ЗАХІДНА Оксана Романівна

*кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри фінансового менеджменту
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4964-3472>*

БІЛАС Діана Ярославівна

*здобувачка освітнього рівня «магістр»
Львівського національного університету імені Івана Франка
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-3462-1133>*

ГРИЦАЙ Роман Ярославович

*здобувач ступеня доктора філософії відділу регіональної фінансової політики
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України»
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-3739-5110>*

Анотація. Внаслідок опрацювання Цілей сталого розвитку у статті проаналізовано сутність та можливі шляхи досягнення Цілі №11 «Сталий розвиток міст та громад» для територіальних громад України. У роботі наведено втілення Цілі сталого розвитку №11 із законодавчої точки зору на прикладі реформи децентралізації, здійснено розбір фінансових інструментів, які Україна використовує на шляху до реалізації Цілей, а також проведено аналіз фінансового забезпечення ініціатив в межах досягнення Цілі на прикладі Львівської міської територіальної громади. Робота містить рекомендації стосовно потенційного залучення фінансування для подальшого виконання Цілей сталого розвитку.

Ключові слова: фінансове забезпечення, Цілі сталого розвитку, територіальні громади, бюджет, доходи, видатки, податки, офіційні трансферти, ПДФО.

Постановка проблеми. Шлях України до досягнення Цілей сталого розвитку (далі — ЦСР) перебуває під впливом низки кризових факторів. Повномасштабне вторгнення росії, що призводить до посилення економічної, соціальної та екологічної нестабільності, значним чином ускладнює процес реалізації сталого розвитку територіальних громад. Як наслідок, перед ними постає низка перешкод, що на місцевому рівні становлять проблему для територіальних громад у процесі досягненні ЦСР, а на державному — загрозу для України у процесі євроінтеграції.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Тема важливості Цілей сталого розвитку та фінансове забезпечення територіальних одиниць у процесі їх досягнення — була і залишається актуальною. Серед зарубіжних вчених її вивчали Фаге Ж.-П., Марлоу Дж., Дейві К.. Серед українських науковців над цією тематикою працювали

Нечипоренко А. В., Патицька Х. О., Скорик М. О., Спасів Н. Я..

Метою статті є аналіз сучасного стану фінансового забезпечення Львівської міської територіальної громади та визначення напрямів його вдосконалення в контексті досягнення Цілей сталого розвитку.

Виклад основних результатів. Для забезпечення належного рівня благополуччя населення, Організація Об'єднаних Націй у 2015 році офіційно ухвалила Цілі сталого розвитку, також відомі як Глобальні цілі. Їх зміст полягає в універсальному заклик до дій щодо скорочення бідності, захисту планети та забезпечення життя в мирі і достатку людей з різних країн та національностей терміном до 2030 року.

До складу Глобальних цілей входить 17 окремих складових, кожна з яких спрямована на реалізацію розвитку і захисту населення в окремій галузі. Важливим моментом є те, що усі Цілі ефективно взаємно доповнюють одна одну: дії в одній сфері також впливають на результати в інших, тому в розвитку мають бути збалансовані соціальна, економічна та екологічна стійкість [1].

Для тематики сталого розвитку територіальних громад особливу роль відіграє Ціль №11 «Сталий розвиток міст та громад». Ціль передбачає забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стабільності населених пунктів. Зокрема, більш детальний опис Цілі №11 представлений у таблиці 1.

Таблиця 1

**Стратегічні складові Цілі сталого розвитку №11
«Сталий розвиток міст та громад»**

Сфера	Стратегічний напрям
Інклюзія	Посилення інклюзивної високорозвиненої урбанізації, транспортного зв'язку
Турбота про людський капітал	Інтегроване і стале планування та управління людськими ресурсами у всіх країнах
Екологія	Зміцнення екологічно-чистого середовища, мінімізація ризиків від стихійних лих, адаптація до кліматичних змін
Культура	Збереження культурної спадщини
Узгодженість	Загальна підтримка міцних позитивних економічних, соціальних та екологічних зв'язків між міськими, приміськими і сільськими районами шляхом зміцнення національного та регіонального планування розвитку

Джерело: складено авторами на основі джерела [2; 3].

Для досягнення Цілей сталого розвитку у кожному контексті необхідні творчі підходи, технології та фінансові ресурси всього суспільства. Україна намагається активно впроваджувати дієві методи на шляху до здійснення вищезазначених Глобальних цілей.

Яскравим прикладом реалізації Україною Цілі сталого розвитку №11 є децентралізація – передача значних повноважень та бюджетів від державних органів — органам місцевого самоврядування. При цьому, процес делегування повноважень відбувався таким способом, аби якомога більше можливостей мали ті органи, які є ближчими до людей, тобто там, де такі можливості можна реалізовувати найбільш успішно.

Завдяки децентралізації є змога відкрито досліджувати показники виконання місцевих бюджетів. Це дає змогу аналізувати соціально-економічний стан відповідної території та її потенціал до сталого розвитку. Як наслідок, можна зрозуміти, куди слід спрямувати більше або менше коштів у наступному періоді для досягнення бажаних

результатів.

Розберемо більш детально складові елементи, що значною мірою характеризують важливу роль децентралізації для виконання Цілі №11 «Сталий розвиток міст та громад». Наявність доступних ресурсів у місцевих бюджетах є основною запорукою стосовно надання висококваліфікованих послуг від територіальної громади своєму населенню. Достатня кількість матеріального забезпечення також сприяє реалізації соціальних та інфраструктурних проєктів, що є не менш важливим аспектом у випадку забезпечення сталого розвитку територіальних громад. Грамотне розпорядження бюджетними коштами створює сприятливі умови для розвитку підприємництва і залучення інвестиційного капіталу, оскільки демонструє компетентність у підсумках роботи місцевого самоврядування. Успішне управління фінансовими ресурсами також забезпечує розробку дієвої бюджетної програми місцевого розвитку, що дозволяє виділяти кошти на інші заходи для усебічного вдосконалення умов проживання мешканців громади. Вищезазначені чинники є одними з основних причин, що підтверджують важливість ролі бюджетної децентралізації у процесі забезпечення сталого розвитку територіальних громад.

Реформа децентралізації покликана формувати ефективне місцеве самоврядування та територіальну організацію влади задля створення і підтримки повноцінного життєвого середовища громадян, надання високоякісних і доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, а також узгодження інтересів держави та територіальних громад. Зокрема, реформа спрямовувалася на добровільне об'єднання та укрупнення територіальних громад і фінансову децентралізацію [4].

Децентралізація є однією із ключових реформ місцевого самоврядування в Україні. Її основне призначення спрямовується на зміцнення фінансового потенціалу територіальних громад країни та, як наслідок, побудови демократичного суспільства [5].

Фінансовий аспект у децентралізації є одним із найвизначніших. Саме від нього залежить успішність і результативність функціонування територіальних громад. Фінансовий елемент включає питання наявності економічно активних суб'єктів підприємницької діяльності, кількості кваліфікованих трудових ресурсів, розвитку промислової та соціальної інфраструктури. У випадку результативного вдосконалення фінансової складової, децентралізація здатна значним чином покращити стан забезпечення місцевих фінансів [6].

Оскільки реалізація Цілей для забезпечення сталого розвитку потребують масштабної фінансової підтримки, виникає потреба у пошуку надійних джерел залучення доступних коштів. Дієвим шляхом для фінансування актуальних стратегічних кроків на шляху до здійснення Цілей сталого розвитку є спеціалізовані фінансові інструменти.

Згідно із Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку 32, «фінансовий інструмент – це будь-який контракт, який приводить до виникнення фінансового активу в одного суб'єкта господарювання та фінансового зобов'язання або інструмента капіталу у іншого суб'єкта господарювання» [7, с. 2].

З метою досягнення Цілей сталого розвитку серед основних фінансових інструментів, які широко застосовуються, можна виокремити класичні та специфічні фінансові інструменти. На відміну від класичних фінансових інструментів, характеристика яких є більш стандартизованою, специфічні включають до свого складу бюджетні, податкові, кредитні та інвестиційні інструменти. З їх допомогою є

змога вирішувати поточну проблематику територіальних громад, яка перешкоджає досягненню Цілей сталого розвитку.

Станом на жовтень 2025 року в Україні офіційно існує 1 470 територіальних громад. Серед них — міські, селищні та сільські громади. Їхня загальна площа дорівнює 570 694 кв. км. До складу територіальних громад входить 28 656 населених пунктів. Чисельність населення становить 41 776 240 осіб [8].

Висока чисельність територіальних громад в Україні підтверджує різку необхідність у диференціації джерел фінансування. Для ефективної реалізації потреб та виконання бюджету, окрім сталих надходжень, слід звертати увагу на додаткові можливості забезпечення ресурсами. Особливо це стосується бюджету територіальних громад, які активно рухаються на шляху до досягнення Цілей сталого розвитку.

Проведемо детальний аналіз джерел фінансового забезпечення територіальних громад України в межах досягнення Цілі №11 «Сталий розвиток міст та громад» на прикладі Львівської міської територіальної громади (далі — ЛМТГ).

На рис. 1 продемонстровано структуру бюджету ЛМТГ за доходами з 2023 до 2025 року.

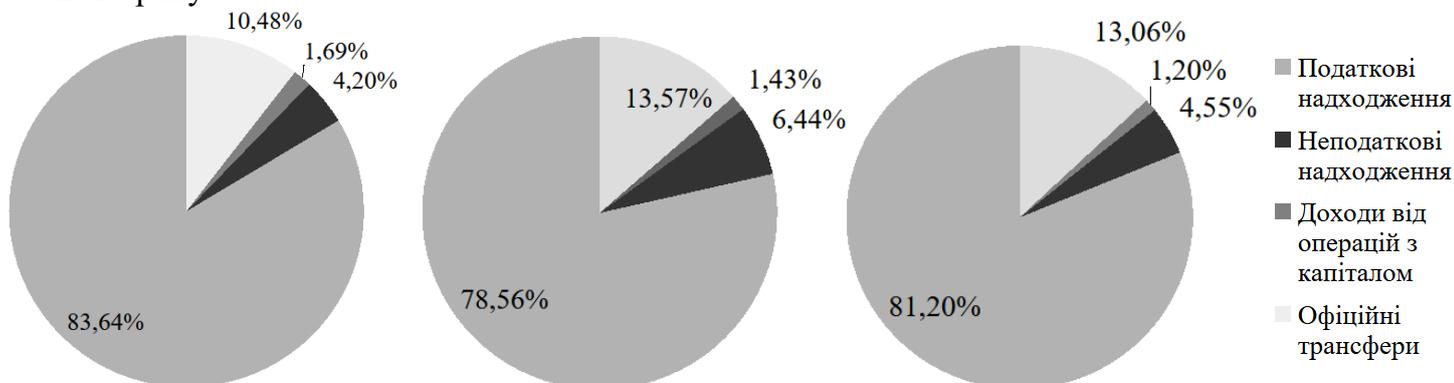

Рис. 1. Структура бюджету ЛМТГ за доходами станом на 2023-2025 рр..

**Примітка: дані за 2025 р. станом на 31.08.2025 р.*

Джерело: складено авторами на основі джерел [9-11].

Як можемо помітити з рисунка 1, частка податкових надходжень у структурі бюджету ЛМТГ за доходами у 2024 році скоротилися на 5,08% порівняно із 2023 роком та збільшилася на 2,64% у 2025 році порівняно із 2024 роком. Причиною для появи подібної динаміки є зниження підприємницької активності у 2024 році через повномасштабне вторгнення росії на територію України та її повільне часткове відновлення у 2025 році як результат адаптивної здатності українських підприємств.

Натомість, у 2024 році порівняно із 2023 роком на 2,24% зросла частка неподаткових надходжень. У 2025 порівняно із 2024 роком частка неподаткових надходжень зменшилась на 1,89%. Причиною є зростання власних надходжень комунальних підприємств та збільшення чисельності штрафів, зборів адміністративних послуг у 2024 році та можливе вичерпання потенціалу разових чи нестабільних джерел у 2025 році.

Доходи від операцій з капіталом стабільно тяжіють до скорочення у 2024 та 2025 роках на 0,26% та 0,23% відповідно у порівнянні із попереднім роком. Причина —

зменшення активів для продажу, а також скорочення потреби у продажі активів.

Зміна офіційних трансфертів у 2024 році у порівнянні з 2023 роком залишалася позитивною і становила на 3,09% більше. У 2025 році, порівняно із попереднім, надходження від трансфертів скоротилося на 0,51%. Це свідчить про різке поширення цільових програм, зростання надання державної підтримки у формі субвенцій, дотацій, військової та гуманітарної допомоги у 2024 році та їх скорочення у 2025 році. Проте, хоч зміна за ці два роки тяжіє до зниження, показники трансфертів 2025 року всеодно залишаються вищими, аніж 2023 року, що свідчить про стабільну наявність підтримки з боку партнерів та донорів.

Як результат, можемо дійти висновку, що більшу частину доходів бюджету ЛМТГ становлять податкові надходження і офіційні трансферти. Саме вони формують основу для фінансового забезпечення територіальних громад на шляху до досягнення Цілей сталого розвитку, а у нашому випадку — конкретно Цілі №11. Це доводять дані таблиці 2, де наведено напрямки використання ресурсів бюджету в межах досягнення Цілі сталого розвитку №11.

Таблиця 2

Фінансові рішення ЛМТГ в межах досягнення Цілі сталого розвитку №11

Напрямок	Опис ініціативи	Джерела фінансування	Як проєкт відповідає Цілі №11
Транспорт	Львів закупив 10 нових низькопідлогових трамваїв в межах проєкту сталого громадського транспорту	Кредит Європейського інвестиційного банку (ЄІБ) у розмірі €200 млн	Низькопідлогові трамваї перш за все виготовляються з метою забезпечення зручного доступу для людей з обмеженими можливостями, а також пасажирів з дитячими візочками. Придбання трамваїв цієї комплектації у значній кількості — це крок ТГ на шляху до інклюзії. До того ж, покращення громадського транспорту робить його комфортнішим, знижує залежність від приватного автотранспорту, сприяє сталій мобільності.
Утилізація відходів	Проєкт рекультивациі Львівського полігону твердих побутових відходів «Грибовичі» (Hrybovychi landfill) для вдосконалення управління відходами	Фінансування ЄІБ у розмірі €4,7 млн	Проєкт діє з метою поліпшення системи управління відходами, усунення екологічних проблем та створення зеленої зони. Також ініціатива охоплює проблему надмірного споживання продукції серед населення, адже безпосереднім чином демонструє потенційні наслідки. Рекультивациа сміттєзвалища нагадує громадянам про необхідність нести відповідальність за побутові відходи.
Критична інфраструктура	Затвердження критичної інфраструктури, освітньої сфери, реконструкції, облаштування укриттів (у т. ч. соціальних будинків), інклюзивних майданчиків як пріоритетних сфер видатків бюджету	Фінансування критичної інфраструктури у розмірі €661 млн, освітньої сфери у розмірі €156 млн та медицини у розмірі €330 млн з місцевого бюджету	Пріоритизациа відновлення критичної інфраструктури під час війни — важливий етап не лише для фізичного, але й ментального комфорту громадян. У часи криз важливо нагадувати людині, що про неї піклуються, і в будь-якому разі на неї чекатиме захист. Підтримка об'єктів, які забезпечують життєздатність громади під час війни, доступ до базових потреб, безпека мешканців — це місія, якій необхідно приділяти особливу увагу та значну частину фінансування.

Соціальне житло	Будівництво соціального житла для ветеранів та поранених українців	Грант Єврокомісії у розмірі €19,5 млн	Соціальна підтримка населення є важливим елементом сталого розвитку. Держава обов'язково повинна турбуватися про населення, тим паче, коли це стосується допомоги ветеранам та пораненим українцям під час війни.
Освіта	Спрямування освітньої субвенції на підвищення заробітної плати педагогам	Освітня субвенція з Держбюджету у розмірі €4,7 млн (у т. ч. €3,7 млн направлено на заробітні плати)	Освіта — одна з головних складових успіху держави на шляху реалізації Цілі №11, оскільки саме вона є основою світогляду майбутніх поколінь громадян, від якого залежить економічний, демографічний та соціальний стан країни.

Джерело: складено авторами на основі джерел [12-16].

Згідно з даними таблиці 2, саме податкові надходження і офіційні трансферти є основним джерелом фінансового забезпечення ЛМТГ в межах реалізації Цілі сталого розвитку №11. Звідси можемо дійти висновку щодо надання рекомендацій для подальшого розширення джерел фінансування ТГ для забезпечення здійснення Глобальних цілей.

Є два загальноприйняті шляхи розвитку наявного потенціалу для досягнення мети. Перший — більш поширений — пов'язаний із пошуком наявних «прогалін» для їх оперативного вирішення, в той час як сфери, які працюють на задовільному рівні, залишаються статичними. Цей спосіб в широкому застосуванні більш відомий, як «екстенсивний», адже до уваги береться кількісна перевага шляхів вирішення ситуації: чим більше напрямків розвиваємо, тим краще. Другий шлях — навпаки — націлений на пошуки сильної сторони наявного потенціалу і його посиленому подальшому розвитку. Цей спосіб прийнято називати «інтенсивним», адже основні зусилля направлені на якісне покращення і ефективне використання вже сильних сторін.

При виборі більш дієвого методу у випадку із формулюванням рекомендацій для вдосконалення ефективності джерел фінансування ТГ на шляху до виконання Цілей сталого розвитку я надаю перевагу інтенсивному методу. Порівняно із екстенсивним методом, інтенсивному притаманна значна перевага — окрім якісного використання потенціалу, концентрації на сильних характеристиках та цілеспрямованому зосередженні на меті, цей шлях використовує вже наявні досягнення. Це, в свою чергу, неабияк заощаджує дуже цінний, особливо в умовах воєнного стану, ресурс — час. В кризові періоди, як-от війна, важливо якісно керувати часовими межами, і інтенсивний шлях здатен цьому посприяти. Адже ми не затрачаємо часу на відновлення ланок, що приносять незадовільні результати, а одразу спрямовуємо потужність на реалізацію сильних переваг. Таким чином, варто зосередитися на збільшенні часток надходжень до бюджету ЛМТГ, які переважають. Серед них — податкові надходження та офіційні трансферти.

У складі податкових надходжень у структурі бюджету ЛМТГ найбільшу частку становить податок на доходи фізичних осіб (далі — ПДФО). Використовуючи інтенсивний метод розвитку потенціалу, а в нашому випадку — фінансування бюджету, потрібно знайти спосіб збереження прибутку підприємств для їх подальшого використання у зміцненні бізнесу. Якщо опрацювати сучасний стан українських підприємств, актуальною залишається проблема забезпечення ефективного

функціонування енергетичного сектору внаслідок повномасштабного вторгнення росії. Це, в свою чергу, створює загрозу для досягнення Цілі №11 «Сталий розвиток міст та громад». Гуманним рішенням у цьому випадку є підтримка бізнесу з боку держави задля запобігання потенційних витрат підприємств на забезпечення задовільної системи енергопостачання. У національній практиці таке рішення вже входило в дію. Для вирішення цього питання була розроблена спеціалізована кредитна програма підтримки бізнесу з метою відновлення енергетичної інфраструктури. Таким чином, лише за період з липня по листопад 2024 року банки отримали 2927 заявок від бізнесу на кредитування проєктів з відновлення енергооб'єктів та схвалили заявок на 11,7 млрд грн. [17]. Це дає підприємству змогу заощадити кошти, за які, для прикладу, можна дієво оптимізувати виробництво.

Станом на 2023-2025 рр.. рентна плата за використання інших природних ресурсів, що входить до складу податкових надходжень доходної частини бюджету ЛМТГ, стабільно становила 0%. Те ж стосується податку на власність у 2025 році, тоді як у 2023 та 2024 роках він зовсім не входив до структури податків. Нульова частка ренти за використання природних ресурсів та податку на власність свідчить про низький рівень контролю за їх сплатою до бюджету. У такому разі, державним податковим інспекціям слід більш ефективно здійснювати контроль за сплатою місцевих податків та зборів. У той же час, дієвим рішенням буде активізація з питань виявлення і розслідування корупційних злочинів з боку Національного антикорупційного бюро України, здійснення ретельного моніторингу за фінансовими операціями та протидія «відмиванню грошей» зі сторони Національного банку України, а також контроль за сплатою податків з боку Податкової служби.

Стосовно рекомендацій щодо збільшення надходжень до бюджету ЛМТГ у вигляді офіційних трансфертів, варто:

- брати активну участь у конкурсах на отримання грантів, субвенцій, спеціалізованих програм фінансування. Наприклад, конкурс проєктів громад на відбудову соціальної та критичної інфраструктури, що фінансується Програмою відновлення України III (Transh B) [17].

- претендувати на участь у донорських програмах країн-партнерів. Україна вже активно впроваджує цю практику. Як приклад — Міністерство розвитку громад та територій України разом із міжнародними партнерами офіційно запустили другу фазу програми багатосторонньої донорської програми «Партнерство за Сильну Україну». Програма фінансується урядами Канади, Естонії, Фінляндії, Норвегії, Швеції, Швейцарії та Великої Британії. Її мета — посилення стійкості України в умовах російської агресії шляхом надання критично важливої підтримки громадам у співпраці з українськими державними органами, громадянським суспільством, ЗМІ та приватним сектором. Таким чином, наразі реалізовується вже друга фаза програми, яка передбачає розширену фінансову підтримку в обсязі понад 190 мільйонів доларів і повинна тривати з 2024 до 2027 року [19].

- продовжувати активну співпрацю із актуальними партнерами, як-от Європейський інвестиційний банк, міжнародні фінансові організації.

Висновки. Україна активно працює в напрямку досягнення Цілей сталого розвитку. Реформа децентралізації, застосування фінансових інструментів, фінансові рішення ЛМТГ в межах досягнення Цілі №11 — усе це кроки на шляху до сталого розвитку міст та громад. Завдяки реформі децентралізації вже вдалося досягнути значних результатів на користь місцевого самоврядування. Основною стратегічною ціллю модернізації системи державного управління та територіальної організації

влади, яка сьогодні здійснюється, є створення ефективного місцевого самоврядування, налаштування комфортних умов для проживання громадян, а також задоволення потреб населення. Використання фінансових інструментів для залучення ресурсів значною мірою забезпечує підтримку Україні та сприяє досягненню Цілі №11. Аналогічно важливими є фінансові рішення ЛМТГ, що беруть до уваги питання інклюзії, екології, медицини, соціальної допомоги, освіти та критичної інфраструктури. Проте, здійснення поставлених Цілей можливе за наявності достатнього фінансового забезпечення і джерел для наповнення місцевого бюджету. Для цього ТГ слід ефективно співпрацювати з державними органами, брати участь у конкурсах на отримання грантів і у донорських програмах держав-партнерів, а також продовжувати вже наявну кооперацію.

Список використаної літератури

1. ЦСР У Дії. UNDP: Офіційний вебпортал. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku>
2. Ціль сталого розвитку №11. Сталий розвиток міст та громад. Організація Об'єднаних Націй. Україна: Офіційний вебпортал. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs/11>
3. Goal №11. Sustainable cities and communities. UNDP: Офіційний вебпортал. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/tsili-staloho-rozvytku/sustainable-cities-and-communities>
4. Реформа децентралізації. Урядовий портал. Єдиний вебпортал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/reformi/efektivne-vryaduvannya/reforma-decentralizaciyi>
5. Шпак Ю. В. Роль процесу децентралізації у зміцненні фінансового забезпечення сталого економічного розвитку об'єднаних територіальних громад. [Електронний ресурс] URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1160>
6. Місцеві бюджети. Децентралізація: Офіційний вебпортал. URL: <https://decentralization.ua/finance>
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32. Фінансові інструменти: подання. С. 1-3
8. Територіальні громади. Децентралізація: Офіційний вебпортал. URL: <https://decentralization.ua/newgromada?page=3>
9. Бюджет Львівської міської територіальної громади (2023 р.). Open budget. Державний вебпортал бюджету для громадян: Офіційний вебпортал. URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget/1356300000/info/indicators?year=2023&month=12>
10. Бюджет Львівської міської територіальної громади (2024 р.). Open budget. Державний вебпортал бюджету для громадян: Офіційний вебпортал. URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget/1356300000/info/indicators?year=2024&month=12>
11. Бюджет Львівської міської територіальної громади (2025 р.). Open budget. Державний вебпортал бюджету для громадян: Офіційний вебпортал. URL: <https://openbudget.gov.ua/local-budget/1356300000/info/indicators?year=2025&month=8>
12. Ukraine: Lviv rolls out ten new trams with EIB support. European Investment Bank Group: Офіційний вебпортал. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2024-148-lviv-rolls-out-ten-new-trams-with-eib-support>
13. Ukraine: EIB provides €4.7 million for waste management improvements at Lviv's Hrybovychi landfill. European Investment Bank Group: Офіційний вебпортал. URL: <https://www.eib.org/en/press/all/2025-001-ukraine-eib-provides-eur4-7-million-for-waste-management-improvements-at-lviv-s-hrybovychi-landfill>

14. У міськраді Львова представили проєкт бюджету розвитку 2025. Львівська міська рада: Офіційний вебпортал. URL: <https://city-adm.lviv.ua/news/economy/u-miskradi-lvova-predstavyly-proiekt-biudzhetu-rozvytku-2025/>

15. ЛІМР представила проєкт бюджету розвитку на 2025 рік. Львівський портал: Офіційний вебпортал. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2025/03/01/lmr-predstavyla-proiekt-biudzhetu-rozvytku-na-2025-rik>

16. Львів отримав бюджет на 2025 рік. Львівський портал: Офіційний вебпортал. URL: <https://portal.lviv.ua/news/2024/12/19/lviv-otrymav-biudzhet-na-2025-rik>

17. Відновлення енергетичної інфраструктури: банки схвалили заявок вже на €11,7 мільярда. Укрінформ: Офіційний вебпортал. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3924432-vidnovlenna-energeticnoi-infrastrukturi-banki-shvalili-zaavok-vze-na-117-milardiv.html>

18. Міністерство розвитку громад та територій України оголосило відбір проєктів, реалізація яких буде здійснюватися за рахунок «Програми відновлення України III» (Транш В). Чернівецька обласна військова адміністрація: Офіційний вебпортал. URL: <https://bukoda.gov.ua/news/ministerstvo-rozvytku-hromad-ta-terytorii-ukrainy-oholosylo-vidbir-proiektiv-realizatsiia-iakykh-bude-zdiisniuvatsia-za-rakhunok-prohramy-vidnovlennia-ukrainy-iii-transh-v>

19. Партнери виділять £150 млн постраждалим громадам. Міністерство розвитку громад та територій України: Офіційний вебпортал. URL: <https://mindev.gov.ua/news/na-maizhe-200-mln-pidtrymaiut-partnery-postrazhdali-vid-viiny-hromady>

Дата надходження статті: 01.12.2025

Дата прийняття статті: 15.12.2025

Дата публікації статті: 25.12.2025